

Lieve Sara

Rachel van de Beek

Lieve Sara,

Jij stierf op donderdag 18 augustus 2013, en met jou verdween het licht in mijn leven. Alsof de zon die dag onderging en te bang was om ooit nog haar gezicht te vertonen. Misschien schaamde ze zich voor het feit dat zij het voorrecht had om nog door te mogen branden, terwijl de bron van onschuld die jij was die kans niet kreeg.

Voor die donkere donderdag 18 augustus heb ik de dood altijd als iets vredigs gezien. Iets puurs. Ik klampte me vast aan het idee dat iedere dood iets zou bijdragen en dat iedereen zou sterven als een held. Talloze boeken, films en liedjes vertelden ons die leugens. Leugens verzonnen door de naïeve aard van de mens.

De dood is niet mooi; integendeel zelfs. Maar dit weet je alleen als je haar met eigen ogen hebt gezien.

Elke keer dat ik mijn ogen sluit zie ik jouw blauwe lippen naar adem snakken, jouw kleine borstkas schokkend op en neer gaan in een poging het water te bevechten dat zich in jouw longen heeft opgehoopt. Elke keer zie ik jouw ogen die zich wijd opensperren om nog een laatste blik te mogen werpen op de wereld die ze zo spoedig zouden verlaten.

Lieve Sara,

Papa zat op de bank in de woonkamer. Zijn ogen waren rood en bloeddoorlopen en hij beet op zijn lip. Hij had een klein zilveren lijstje in zijn handen. Er zat een foto in: een foto van jou en mij op het strand. Ik kon me die wandeling nog goed herinneren. Jij was moe van het lopen, dus ik had je op mijn schouders gezet en je kleine handen grepen mijn haar vast. Het deed zeer, maar ik zei er niets van omdat je zo dolblij was, daar zo hoog in de lucht. Je keek niet eens in de camera toen de foto werd gemaakt, maar opzij, naar de golven die het zand toedekten en zich daarna weer terugtrokken, het zand alleen achterlatend. Het fascineerde je. We hebben daar ruim een kwartier gestaan, met z'n tweetjes, toen papa en mama al waren doorgelopen. Op een gegeven moment tikte je me aan en vroeg:

“Waarom gaan ze weg?... De golven?”

“Alles dat komt gaat een keer weg”, zei ik.

“Ik ook?” vroeg je toen.

Ik tilde je van mijn schouders en gaf je een knuffel.

“Als jij weggaat, ga ik met je mee.”

Ik zat in de grote bruine stoel tegenover de bank en keek naar papa. Ik realiseerde me hoe vreemd het was dat hij daar zat, en vroeg me af wanneer hij voor het laatst in onze woonkamer had gezeten.

Hij was gisteren hierheen gevlogen vanuit Londen, samen met zijn nieuwe vriendin, Jolie. Jolie is vriendelijk en geduldig. Ze heeft een zachte stem die altijd de juiste dingen zegt en zwijgt wanneer nodig. Ik denk dat je haar best aardig had gevonden.

Maar het deed pijn om naar haar te kijken, want het enige wat ik zag waren haar grote bruine ogen die zo erg op die van mama leken. Als hij die zo mooi vond, waarom was hij dan ooit weggegaan?

Mama probeerde zo veel mogelijk bij papa en Jolie uit de buurt te blijven en was in de keuken met tante Evelien en oom Sjors. Ik hoorde hun gedempte stemmen door de deur en vroeg me af waar mensen het over hebben na de begrafenis van een zesjarig meisje.

“James, dear, can I do anything for you?” vraagt Jolie met haar zware Britse accent.

“I’m fine, thanks”, zeg ik zonder haar aan te kijken.

Mama kwam binnen met een blik koekjes. Ze zette het met een klap op het bijzettafeltje neer.

“Tast toe”, snauwde ze en ze stormde de kamer weer uit.

Ik pakte een koekje. Het was oud en droog, maar ik at het toch op. Ik besepte ineens wat een honger ik had, dus ik stond op uit de stoel en pakte mijn fietsleutels.

“Waar ga je heen?” Het was het eerste dat mijn vader had gezegd sinds de ceremonie.

“Boodschappen doen”, zei ik zonder om te kijken en ik smiet de voordeur hard achter me dicht. Het voelde zo goed dat ik hem weer openmaakte om hem vervolgens weer dicht te slaan. Toen haalde ik mijn fiets van slot en fietste weg. Door het raam keek Jolie me enigszins bezorgd aan.

Het was ontzettend druk in de supermarkt, dus ik stond ruim een kwartier in de rij voor de kassa. Ik keek toe hoe de cassière de producten een voor een over de scanner liet glijden. Ik had meer uit de schappen getrokken dan ik had gedacht: vijf repen chocola, chips, brood en beleg, twee zakken M&M’s, koekjes en twee flessen frisdrank.

De cassière, een klein blond meisje met een verveelde blik in haar ogen staarde me aan en het duurde even voordat ik besepte dat ik haar moest betalen. Ik voelde in mijn zakken op zoek naar mijn portemonnee en bedacht toen dat ik deze helemaal niet bij me had.

Op dat moment voelde ik een hand op mijn schouder en ik draaide me om. Alex stond achter me en hij keek me verbaasd aan.

“Hee, wat doe jij nou hier?”

Ik wilde antwoord geven, maar Alex’s bezorgde blik maakte me in de war. Ik kon niet praten. Ik kon hem alleen maar aanstaren.

“Heb je geld bij je?” vroeg hij geduldig, alsof hij tegen een kind praatte.

Ik schudde mijn hoofd.

Hij pakte zijn eigen portemonnee en gaf twee briefjes van tien aan de cassiere.

“Wilt u een tasje erbij?”

“Graag”, zei Alex en hij glimlachte vriendelijk naar haar. Hij pakte de boodschappen in.

“Kom.” Zei hij.

Hij legde zijn hand op mijn rug en leidde me de winkel uit. We gingen buiten op een bankje zitten.

“Je krijgt iedere cent terug.”

Alex schudde zijn hoofd. “Hoeft niet.” Hij zweeg even. “Ik ging naar je huis, en je vader zei dat je hier was... Hoe voel je je?”

Ik dacht hier lang over na.

“Niet.” fluisterde ik toen.

“Huh?”

“Ik voel me.. niet. Ik voel niks.” Zei ik, en mijn adem bleef in mijn keel steken. Ik slikte.

Alex keek me niet aan, maar staarde een beetje voor zich uit. Toen graaide hij in de boodschappentas en haalde er een van de repen chocola uit. Hij brak 'm in tweeën met de verpakking er nog omheen en terwijl het brak scheurde het papier. Het geluid deed me huiveren. Hij gaf me een helft.

“Eet op.”

Ik gehoorzaamde.

“Beter?”

“Misselijker.”

Alex glimlachte naar me.

Lieve Sara,

Mama is gisteren naar tante Sonja vertrokken met de woorden: “Ga maar naar je vader ofzo.” Ik denk dat het haar even is ontschoten dat papa terug is naar Londen.

Weet je nog wat een plezier we hadden als ik op jou paste en we het hele huis voor onszelf hadden? We klommen op alle meubels, sprongen op alle bedden en keken tv met het geluid op zijn allerhardst. We bakten samen koekjes en snoepten dan de helft van het deeg op tijdens het kneden.

Dus zodra mama weg was klom ik op de meubels, sprong ik op de bedden, keek ik tv met het geluid op zijn allerhardst, bakte koekjes en snoepte van het deeg.

Maar mijn voet ging dwars door het hout van het bijzettafeltje, ik stikte bijna in het dons van een kapot verenkussen, de buurvrouw klopte aan en vroeg me met een bezorgde blik waar mijn moeder was, en de koekjes brandden aan omdat ik nog met de buurvrouw stond te praten toen de kookwekker ging.

Lieve Sara,

Er zijn twee weken voorbijgegaan sinds ik jouw kistje in de grond heb zien verdwijnen.

Mama is nog steeds niet terug.

Ik ga nog steeds niet naar school. Mijn dagen zien er allemaal hetzelfde uit: ik sta op, eet wat chips of chocola, ga dan naar mijn kamer en zet een cd op, altijd dezelfde. Het is een cd met nummers van allemaal verschillende artiesten, van rustige pianomuziek tot hardrock. Het is jouw lievelingscd, je kon er geen genoeg van krijgen. Je kwam dan mijn kamer binnenstormen, eiste dat ik hem opzette en ging vervolgens in mijn bed liggen met je duim in je mond, terwijl ik een poging deed om mijn huiswerk te maken, maar het na drie sommen opgaf en naast je ging liggen.

Als ik de cd heb opgezet ga ik achter mijn bureau zitten en schrijf deze brieven aan jou. Als hij is afgelopen zet ik hem opnieuw aan. En opnieuw. En opnieuw.

Alex doet eindexamen dit jaar dus hij heeft het druk, maar toch komt hij bijna iedere dag langs als hij van school komt. Hij sleurt me dan mee naar het park, waar we ijs eten.

Op een middag liepen we op een grindpad langs de struiken. Ik luisterde naar het knarsen van de steentjes onder onze voeten. Het geluid was rustgevend, en de schreeuwende gedachten die door mijn hoofd raasden werden even de mond gesnoerd.

Ik keek naar Alex. Zijn lichtblonde krullen vielen over zijn ogen en lichtten op als goud in de volle zon. Hij had een vriendelijk en uitnodigend gezicht, prettig om naar te kijken.

Plotseling beseftte ik me hoe blij ik op dit moment was en schrok. Nee. Dit kon niet. Dit mocht niet. Hoe kon ik blij zijn terwijl jouw dood nog zo groots aanwezig was in mijn gedachten? Ik kon toch zeker niet aan mezelf denken?

Ik kon dit niet langer toelaten. Ik moest er iets aan doen.

“Waarom doe je dit eigenlijk nog?” Hij keek me enigszins verward aan en nam een hap van zijn ijsje.

“Wat?” vroeg hij met volle mond.

“Dit. Me het huis uit sleuren... Me proberen op te vrolijken. Waarom?”

Hij stopte midden op het voetpad.

“Je bent mijn beste vriend! Ik geef om je, James. Wat moet ik anders doen?”

Daar had ik even geen antwoord op. Ik zag de onmacht in zijn ogen en beet op mijn lip, vechtend tegen de tranen die ik voelde opkomen.

En toen veranderde mijn verdriet in woede. Niet richting hem, maar richting mezelf. Toch reageerde ik het af op hem.

Wie zichzelf in gevaar wil brengen vernietigt eerst alles dat hem beschermt.

‘Oh, dus het is je plicht?’ Vroeg ik, plotseling trillend van frustratie. “Je doet het alleen omdat je denkt dat je dat verplicht bent als vriend, en nu zit je eraan vast.”

“Nee, tuurlijk niet.” Ik zag aan zijn gezicht dat hij van me schrok. Eerlijk gezegd schrok ik ook van mezelf.

“Kijk dan naar jezelf!” brulde Alex. “Zie je dan niet dat het niet goed met je gaat?!”

Hij ademde diep in en vervolgde toen op zachtere toon:

“Ik kan niet toekijken hoe jij jezelf verwaarloost, James.”

“Doe dat dan niet!” Schreeuwde ik, en voor ik mezelf kon tegenhouden had ik hem hard op de grond geduwd. Hij viel met zijn hoofd op het grind en zijn wenkbrauw begon te bloeden. Mijn mond viel open, mijn hart begon in mijn keel te bonzen en ik werd overspoeld door misselijkmakende paniek toen ik beseftte wat ik had gedaan.

“Het...het spijt me.” Stamelde ik en ik stak een trillende hand uit op hem overeind te helpen.

Hij weigerde mijn hulp, krabbelde overeind en snauwde:

“Blijf van me af.”

Vier woorden. Vier messteken in mijn borst. Ik kon niet meer ademen.

Hij draaide zich om en liep weg. De gouden krullen verdwenen uit zicht.

Ik knipperde mijn tranen weg.

Lieve Sara,

Ik stond met mijn hoofd onder de kraan, boven de wasbak. De verf die niet in mijn haar was getrokken spoelde weg door het putje. Toen alle verf was verdwenen droogde ik mijn haar af, en keek in de spiegel. Ik staarde mezelf in de ogen. Mijn lichtblonde haar was verdwenen, en nieuwe knalblauwe lokken waren ervoor in de plaats gekomen.

Maar het was niet genoeg. Mijn haar mocht dan veranderd zijn, maar dezelfde grote groene ogen keken me aan. Ze waren bloeddoorlopen en opgezwollen en lieten precies zien hoe ik me voelde.

Ogen liegen nooit.

Mijn gebalde vuist raakte de spiegel precies in het gezicht van mijn spiegelbeeld, dat me verbijsterd aankeek.

Ik sloeg. En sloeg. De spiegel barstte en viel uiteen in honderden stukken, waarvan enkelen zich in mijn hand en onderarm boorden. Een stekende, brandende pijn verspreidde zich door mijn hele arm en ik schreeuwde het uit.

Ik had geen spiegelbeeld meer. Er was geen bewijs meer van mijn bestaan. Alles wat ik ooit was geweest lag nu in duizenden stukken aan mijn voeten, onderdanig aan dat wat het had vernietigd.

Een lach verliet mijn mond, weerkaatste tegen de stenen tegeltjes en keerde terug naar mijn oren. Het klonk hoog en hysterisch, helemaal niet als mijn eigen lach.

Ik begon te ijsberen. Ik liep van de wasbak naar de deur en weer naar de wasbak. Ik liep steeds harder en harder, en uiteindelijk was ik aan het rennen. Mijn hysterische lach galmde nog steeds door de badkamer.

Lieve Sara,

Ik ben een uitgebloeide bloem die slap zijn hoofd buigt en zich overgeeft aan het gebrek aan zon. Ik ben het laatste blaadje dat van de boom valt: droog, dood en gebroken. Ik ben de laatste druppel van een waterval voordat deze volledig is bevroren. Ik ben een sneeuwvlok in iemands nek: kil en ongewenst.

Ik ben tijdloos, zweef een beetje tussen het verleden en de toekomst in. Zonder houvast. Zonder bedoeling.

Lieve Sara,

Ik heb nooit afscheid van jou kunnen nemen, en misschien is dat maar beter ook. Ik denk niet dat ik het afscheid had kunnen verdragen, aangezien ik het zonder afscheid al niet kan verdragen. Gelukkig zal niemand afscheid hoeven nemen van mij. Behalve ikzelf dan. Ik vertrek op een fluistertoon, net niet hard genoeg om echt de stembanden te laten trillen. Het zal geen enkele moeite kosten, want zo hoort het. Eenzaam. Anoniem. Zo hoort de dood meegemaakt te worden. Geen gezang of geschreeuw. Geen gehuil of gelach.

Anoniem.

De lezer van deze brieven zal ze vinden in een klein houten doosje op het strand. Hij of zij weet niet wie ze heeft geschreven, of hoe lang dat doosje daar al ligt. Hij of zij zal twijfelen of de brieven wel voor zijn ogen bestemd zijn, maar na de eerste paar regels zal de nieuwsgierigheid het overnemen. Dan zal hij of zij huiveren, misschien wel een traantje wegpinken.

In de eerste brief zei ik: "De dood is niet mooi; integendeel zelfs. Maar dit weet je alleen als je haar met eigen ogen hebt gezien."

Ik had het mis. De dood zien is niet genoeg, geeft nog niet alle antwoorden waar ik naar op zoek ben. Ik moet de dood beleven. Ik ga beleven wat jij hebt beleefd, lieve Sara. Mijn borstkas zal schokkend op en neer gaan, verlangend naar zuurstof, mijn ogen zullen zich opensperren. Maar ik zal er vrede mee hebben. Mijn lichaam zal instinctief blijven vechten, terwijl mijn geest zal glimlachen, en zich verheugen op de eeuwige stilte die zal volgen. Dit is geen afscheidsbrief, want dit is geen afscheid. Het is een thuiskomst. De dood zal mij verwelkomen, me in haar warme armen sluiten, me beschermen tegen pijn en verdriet. Ik zal veilig zijn, voor het eerst in mijn leven.

"Waarom gaan ze weg?... De golven?"

"Alles dat komt gaat een keer weg", zei ik.

"Ik ook?" vroeg je toen.

*Ik tilde je van mijn schouders en gaf je een knuffel.
"Als jij weggaat, ga ik met je mee."*

Als jij weggaat, ga ik met je mee.